

Voortgangsrapportage
Actieplan Rekenschap
Maart 2004

Inhoud

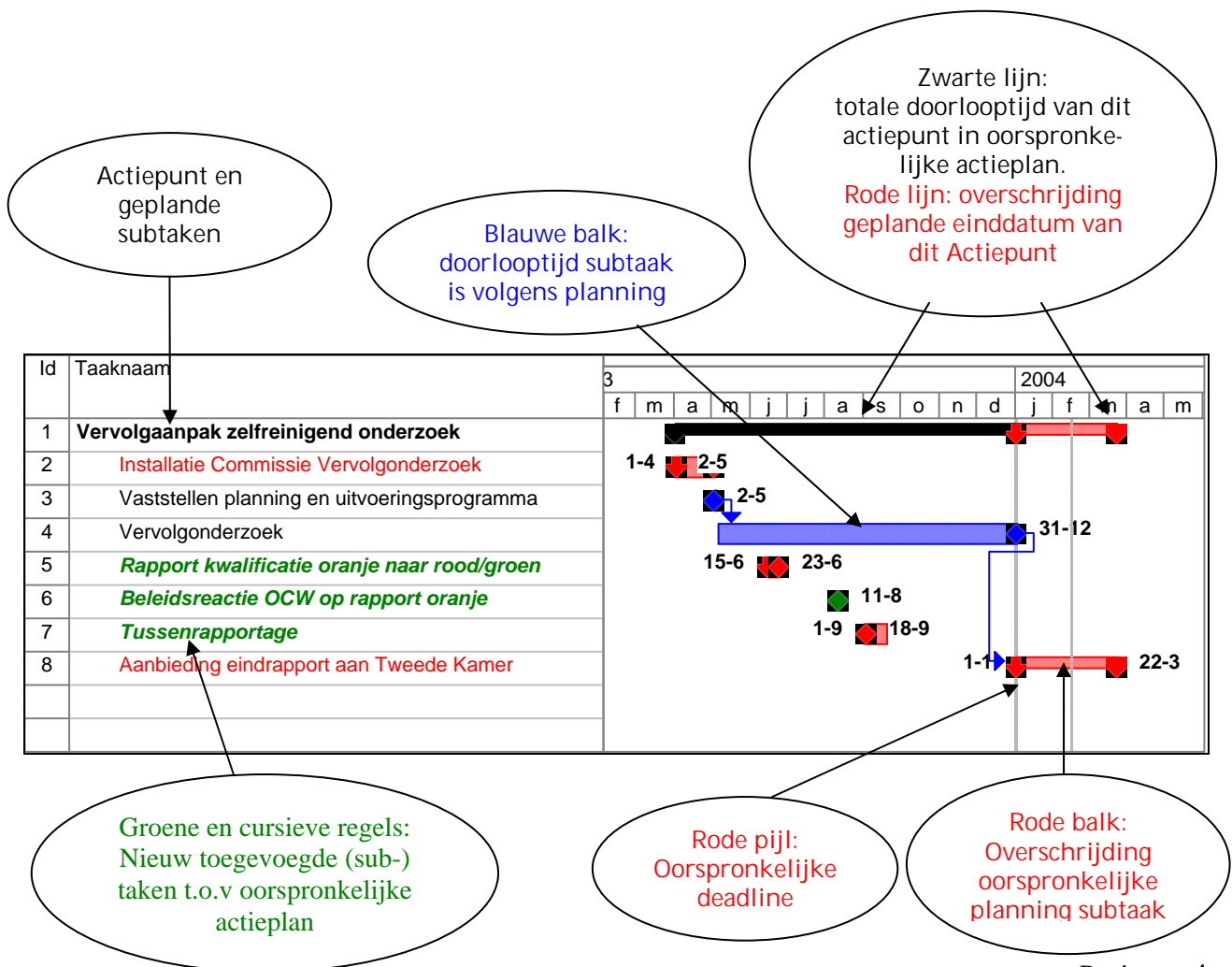
INHOUD	2
INLEIDING	4
DEEL I OPZET EN UITVOERING VAN HET VERVOLGONDERZOEK REKENSCHAP	5
A. VERVOLGONDERZOEK REKENSCHAP.....	5
<i>Doelstelling</i>	5
<i>Stand van zaken</i>	5
<i>Planning</i>	6
B PERIODIEK ONDERZOEK IN HET KADER VAN TOEZICHT	6
<i>Doelstelling</i>	6
<i>Planning</i>	6
DEEL II MAATREGELEN UIT HET RAPPORT RUIMTE VOOR REKENSCHAP	8
A. AANPASSING WET EN REGELGEVING	8
A.1 AANPASSEN VAN DE BEKOSTIGINGSREGELS: WETSVORSTEL KORTE KLAP	8
<i>Doelstelling</i>	8
<i>Stand van zaken</i>	8
<i>Planning</i>	9
A.2 HERZIENING VAN HET BEKOSTIGINGSSTELSEL HOGER ONDERWIJS: COMMISSIE MODERNISERING ONDERWIJSBEKOSTIGINGSSTELSEL.....	9
<i>Doelstelling</i>	9
<i>Stand van zaken</i>	9
<i>Planning</i>	10
<i>Stand van zaken</i>	11
A.4 TRANSPARANTIE IN ONTWIKKELINGEN IN INSTELLINGSBEKOSTIGING	11
<i>Doelstelling</i>	11
<i>Stand van zaken</i>	11
B. HELDERE INTERPRETATIE VAN WET- EN REGELGEVING	12
B.1 INSTELLEN PERIODIEK BEKOSTIGINGSOVERLEG.....	12
<i>Doelstelling</i>	12
<i>Stand van zaken</i>	12
<i>Planning</i>	12
B.2 ONTWIKKELEN VAN EEN NORMATIEF BEOORDELINGSKADER	13
<i>Doelstelling</i>	13
<i>Stand van zaken</i>	13
<i>Planning</i>	13
B.3 NADERE WETSINTERPRETERENDE BELEIDSREGELS.....	13
<i>Doelstelling</i>	13
<i>Stand van zaken</i>	13
<i>Planning</i>	14
B.4 REAGEREN OP SIGNALLEN VAN MOGELIJK ONTOELAATBAAR HANDELEN	14
<i>Doelstelling</i>	14
<i>Stand van zaken</i>	14
<i>Planning</i>	14
B.5 AFSPRAKEN MAKEN MET BVE, HBO EN WO OVER ‘GOOD GOVERNANCE’	14
<i>Doelstelling</i>	14
<i>Stand van zaken</i>	15
<i>Planning</i>	15
C.1 VERSTERKEN VAN DE TOEZICHTHOUDENDE ROL VAN HET MINISTERIE: REVITALISERING ATC-STELSEL	16
<i>Doelstelling</i>	16
<i>Stand van zaken</i>	16
<i>Planning</i>	17
C.2 TRANSITIE VAN ACCOUNTANTSDIENST NAAR AUDITDIENST	17

<i>Doelstelling</i>	17
<i>Stand van zaken</i>	18
<i>Planning</i>	18
C.3 VERHELDEREN VAN DE TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE RADEN VAN TOEZICHT VAN DE INSTELLINGEN	19
<i>Doelstelling</i>	19
<i>Stand van zaken</i>	19
<i>Planning</i>	20
C.4 AANPASSING VAN HET CONTROLEPROTOCOL	20
<i>Doelstelling</i>	20
<i>Stand van zaken</i>	20
<i>Planning</i>	20
C.5 RISICOPROFIELEN VAN INSTELLINGEN	21
<i>Stand van zaken</i>	21
<i>Planning</i>	21
D. HANDHAVING EN SANCTIEBELEID	22
D.1 SANCTIE VAN ONRECHTMATIG VERKREGEN BEKOSTIGING	22
<i>Doelstelling</i>	22
<i>Stand van zaken</i>	22
<i>Aangepaste planning</i>	22
D.2 ONTWIKKELEN VAN UITVOERINGS- EN HANDHAVINGSBELEID	23
<i>Doelstelling</i>	23
<i>Stand van zaken</i>	23
D.3 UITVOEREN VAN RISICO-ANALYSES EN HANDHAAFBAARHEIDSTOETSEN	25
<i>Stand van zaken</i>	25
DEEL III VERSTERKEN VAN DE BELEIDSCYCLUS	26
A. PLANNING & CONTROLCYCLUS	26
<i>Doelstelling</i>	26
<i>Stand van zaken</i>	26
<i>Planning</i>	26
B. HERZIENING VAN PROCESSEN OM VERBETERING VAN DE KWALITEIT VAN BELEID TE BEREIKEN	26
<i>Doelstelling</i>	26
<i>Stand van zaken</i>	27
<i>Planning</i>	27
C. TRANSITIE VAN ACCOUNTANTSDIENST NAAR AUDITDIENST	27
<i>Stand van zaken</i>	27
D. VERSTERKING VAN HET AUDITCOMMITTEE	27
<i>Stand van zaken</i>	27

Inleiding

In dit rapport wordt de stand van zaken beschreven van de acties die zijn aangekondigd in het Actieplan Rekenschap. Het rapport is op dezelfde wijze opgebouwd als het actieplan. Het eerste deel van deze voortgangsrapportage beschrijft de ontwikkelingen rondom het vervolgonderzoek rekenschap. Het tweede deel beschrijft de stand van zaken van de acties die zijn voortgekomen uit het rapport Ruimte voor Rekenschap. Het derde deel geeft een overzicht van de voortgang van de maatregelen die de beleidscyclus beogen te versterken.

In elk deel zal per actiepunt worden aangegeven wat de oorspronkelijke doelstelling was en wat de actuele stand van zaken is. Waar nodig is een aangepaste planning weergegeven. Daar waar bij de planning gebruik gemaakt is van de zogenoemde Gantt-kaart methodiek zijn de wijzigingen in de planning als volgt weergegeven: vertragingen in de uitvoering zijn rood gemarkeerd waarbij de oorspronkelijke deadline doormiddel van een pijltje wordt weergegeven. Nieuwe actiepunten zijn in de planning groen én cursief gemarkeerd. Acties waarbij de voortgang volgens schema verloopt zijn blauw weergegeven (zie ook de legenda hieronder):

DEEL I Opzet en uitvoering van het vervolgonderzoek Rekenschap

A. Vervolgonderzoek Rekenschap

Doelstelling

Met het vervolgonderzoek, dat uitgevoerd wordt door de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap, zal worden bereikt dat bij de instellingen wordt vastgesteld of, en zo ja in welke mate, onterecht overheidssubsidie is verworven. Na afronding van het vervolgonderzoek, waarin ook begrepen de fase van hoor en wederhoor met de instellingen, zal de commissie een openbaar rapport uitbrengen aan de Staatssecretaris van OCW waarin de bevindingen van het onderzoek zijn weergegeven. De Staatssecretaris van OCW zal het rapport en haar oordeel bij het rapport aanbieden aan de Tweede Kamer. De bevindingen per instelling worden daarmee openbaar. Op basis van het rapport zullen door de Staatssecretaris van OCW voor beroep vatbare beslissingen genomen worden over terugbetaling door de instellingen van teveel ontvangen overheidsbekostiging. Daar waar het vervolgonderzoek vermoedens van fraude oplevert zal aangifte worden gedaan bij het OM.

Stand van zaken

De Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap is in mei 2003 geïnstalleerd en heeft inmiddels twee rapporten aangeboden aan de Staatssecretaris van OCW:

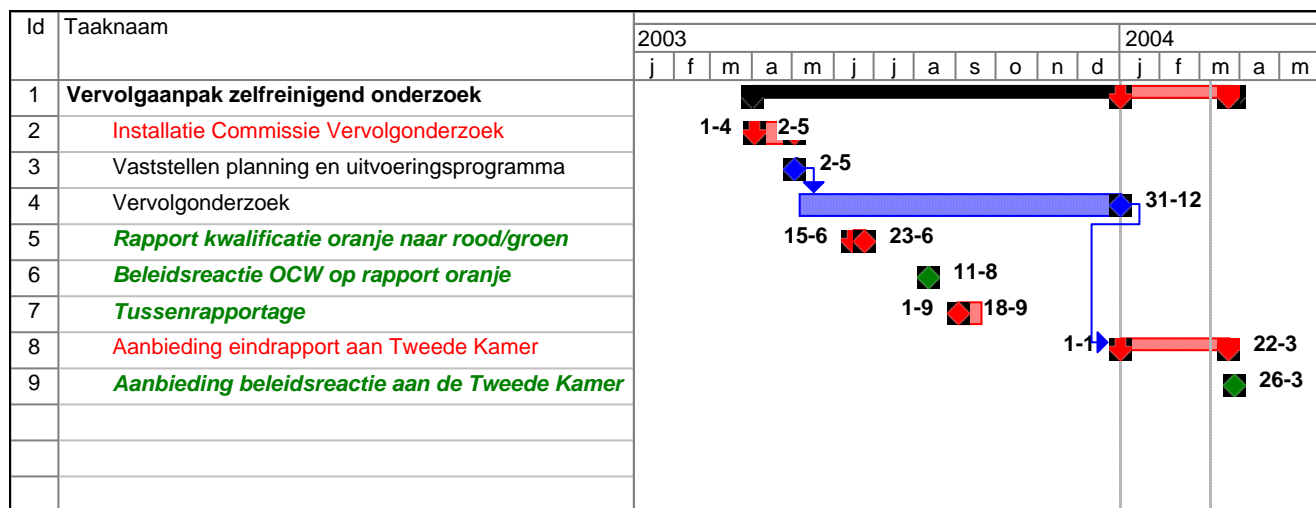
- ‘Beoordeling oranje casus’ (aangeboden op 23 juni 2003) waarin de commissie de oranje casuïstiek uit het rapport Ruimte voor Rekenschap in abstracto heeft toegedeeld naar rood of groen; en
- ‘Tussenrapportage commissie vervolgonderzoek rekenschap’ (aangeboden op 18 september) waarin de commissie een overzicht geeft van de procesvoortgang van het vervolgonderzoek.

De Staatssecretaris heeft haar beleidsreactie op 11 augustus, respectievelijk 22 september aan de Tweede Kamer gestuurd. Op 25 september 2003 is een Algemeen Overleg gehouden met de vaste kamercommissie voor OCW over de tussenrapportage en de beleidsreactie op deze rapportage.

Op 28 oktober 2003 is de Tweede Kamer per brief op de hoogte gebracht van de kosten en de verwachte einddatum van het Vervolgonderzoek. Op 30 oktober 2003 is een Algemeen Overleg gehouden n.a.v. vragen uit de Kamer over berichten in media over de rechtmatigheid van het onderzoek van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap en over de kosten en verwachte einddatum van het onderzoek. Op 26 januari 2004 heeft de staatssecretaris van OCW op uitdrukkelijk verzoek van de Commissie ingestemd het rapport op 22 maart 2004 te publiceren, i.p.v. de eerder gemelde datum van 5 maart 2004. De Tweede Kamer is hierover op 26 januari 2004 geïnformeerd.

Op 22 maart 2004 is het eindrapport van de Commissie uitgebracht en aan de Tweede Kamer verzonden.
Op 26 maart 2004 is de beleidsreactie op dit rapport aan de Tweede Kamer verzonden.

Planning

(Aanpassingen t.o.v. de planning in het actieplan Rekenschap:

- installatie commissie is niet op 1 april maar op 2 mei gerealiseerd
- regel 5, 6 en 7 zijn toegevoegd
- Aanbieding van het eindrapport aan de Tweede Kamer zal op 22 maart plaatsvinden. Reden voor deze vertraging: bij een aantal instellingen heeft het onderzoek vertraging opgelopen doordat van de zijde van die instellingen voorwaarden werden gesteld aan het onderzoek.)

B Periodiek onderzoek in het kader van toezicht

Doelstelling

Na afronding van het vervolgonderzoek door de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap zal een periodiek onderzoek door de auditdienst van OCW plaatsvinden bij de instellingen. Het zal een tweejaarlijkse cyclus betreffen, te beginnen met de periode 2003/2004. Mede op basis van de uitkomsten van het vervolgonderzoek zal voor iedere onderwijsinstelling een risicoprofiel opgesteld worden. Hierdoor kan het periodieke onderzoek per instelling gedifferentieerd worden naar inhoud, diepgang en frequentie.

Planning

Nu het rapport van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap is uitgebracht kan worden vastgesteld welke bekostigingsaspecten in het periodiek onderzoek aan de orde moeten komen. Deze aspecten zullen worden vastgesteld in het regie overleg toezichthouders. Hierbij zal met name aandacht besteed

worden aan die aspecten die op dat moment als mogelijk kwetsbaar worden beschouwd vanuit het oogpunt van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet- en regelgeving. Het onderzoek in de periode 2003/2004 zal betrekking hebben op de toepassing van wet -en regelgeving op de inschrijving van studenten/deelnemers vanaf 1 oktober 2002. Het onderzoek van de Commissie loopt tot en met het bekostigingsjaar 2002.

DEEL II Maatregelen uit het rapport Ruimte voor Rekenschap

A. Aanpassing wet en regelgeving

A.1 Aanpassen van de bekostigingsregels: Wetsvoorstel Korte Klap

Doelstelling

Het wetsvoorstel korte klap betreft een voorstel tot wijziging van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) en van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) in verband met de aanscherping van een aantal voorschriften die betrekking hebben op de bekostiging van het beroepsonderwijs en het hoger onderwijs. Het wetsvoorstel heeft tot doel onbedoelde toepassing van de regels onmogelijk te maken. Het oorspronkelijke streven was om wetsvoorstel Korte Klap per 1 september 2003 in werking te laten treden.

Stand van zaken

Het wetsvoorstel korte klap is begin maart 2003 aan de Tweede Kamer aangeboden. De Kamer heeft twee hoorzittingen gehouden waarbij de HBO-raad, VSNU en BVE-raad een reactie hebben kunnen geven op het wetsvoorstel. Vervolgens heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel in schriftelijke behandeling genomen. Gelet op de vragen van de Tweede Kamer in het voorlopig verslag, de reacties van de koepelorganisaties op het wetsvoorstel en de uitkomsten van een nadere uitvoeringstoets door de IB-Groep bleek dat inwerkingtreding van de wetwijziging op de teldatum van 1 oktober 2003 niet meer haalbaar was. Inwerkingtreding is nu beoogd per 1 september 2004.

Op 30 september 2003 is de Nota naar aanleiding van het Verslag (NnavV) naar de Tweede Kamer verstuurd [TK 2003-2004, 28817 nr. 5]. Hierbij zijn de notities Helderheid in de bekostiging van de HO-sector en de BVE-sector als bijlagen meegestuurd. Op 19 november 2003 heeft de Staatssecretaris per brief bij de Tweede Kamer de urgentie voor een spoedige behandeling van het wetsvoorstel onder de aandacht gebracht [TK 2003-2004, 28817 nr. 7]. Op 27 november 2003 heeft de Tweede Kamer een Nader Verslag ingediend [TK 2003-2004, 28817 nr. 8]. Op 11 december 2003 is de Nota naar aanleiding van het Nader Verslag (NnavNV) naar de Tweede Kamer gestuurd [TK 2003-2004, 28817 nr. 9].

Op 18 februari 2004 is het wetsvoorstel door de Tweede Kamer aangenomen. Het wetsvoorstel is 19 februari 2004 naar de Eerste Kamer gestuurd (EK 2003-2004, 28817 nr. A).

Planning

Id	Taaknaam	2003						2004						
		nov	jan	mrt	mei	jul	sep	nov	jan	mrt	mei	jul	sep	nov
1	Wetsvoorstel Korte Klap													
2	Behandeling in Ministerraad													
3	Indiening bij Tweede Kamer													
4	Aanvaarding Tweede Kamer													
5	Indiening Eerste Kamer													
6	Behandeling Eerste Kamer													
7	Publicatie in Staatsblad													
8	Inwerkingtreding Wet													

(Aanpassingen t.o.v. de planning in het actieplan Rekenschap: Het Wetsvoorstel is op 18 februari 2004 in de Tweede Kamer aanvaard. Op 5 maart 2004 is het wetsvoorstel bij de Eerste Kamer ingediend. Hierdoor verschuift de planning van de acties in regel 6 t/m regel 8. Na aanvaarding door de Eerste Kamer zal het wetsvoorstel op een zodanig tijdstip in werking treden, dat het met ingang van het studiejaar 2004-2005 volledig van kracht is.)

A.2 Herziening van het bekostigingsstelsel hoger onderwijs: Commissie Modernisering Onderwijsbekostigingsstelsel

Doelstelling

Het opstellen van een advies aan de Staatssecretaris van OCW over de uitgangspunten voor een geïntegreerd bekostigingsstelsel Hoger Onderwijs.

Stand van zaken

In het licht van de val van het kabinet Balkenende I en de daarop volgende verkiezingstijd en formatieperiode van het kabinet Balkenende II is besloten te wachten met het instellen van de commissie Modernisering Bekostigingsstelsel Hoger Onderwijs. Om desondanks voortgang te boeken zijn door interne bekostigingsexperts met behulp van externe adviseurs de nodige voorbereidende werkzaamheden verricht ten behoeve van de in te stellen externe commissie.

Een interne werkgroep van bekostigingsexperts heeft in juni 2003 de uitgangspunten en ontwerpeisen geformuleerd voor een nieuw bekostigingsmodel, waarbij aangesloten is bij de in het rapport van de Taskforce Rekenschap en het zelfreinigend onderzoek opgedane ervaringen en geïnventariseerde kwetsbaarheden in de bekostigingsstelsels.

Nadat in augustus 2003 bekostigingsoverleggen zijn gevoerd zijn aanvullende inzichten verworven in de wijze waarop een nieuw bekostigingsmodel voor het Hoger Onderwijs zo kan worden ingericht dat de in de huidige modellen geconstateerde kwetsbaarheden kunnen worden voorkomen. Omwille van een spoedige invoering van het nieuwe bekostigingsmodel heeft de Staatssecretaris in de zomer van 2003 besloten, dat het niet langer wenselijk was om een externe commissie in te stellen.

In het concept HOOP 2004, dat op 23 januari 2004 naar de Tweede Kamer is gestuurd, zijn de uitgangspunten voor een nieuwe geïntegreerde bekostigingssystematiek voor het hoger onderwijs en voor de studiefinanciering geformuleerd. Wat betreft de universitaire bekostiging heeft dit alleen betrekking op het onderwijsdeel. Het doel is om een geïntegreerd bekostigingsmodel voor het hbo en wo per 2006 in werking te laten treden. Voor de vormgeving van het bekostigingsmodel Hoger Onderwijs wordt op dit op basis van de geformuleerde uitgangspunten verkend in hoeverre gerichtheid op de vraag van studenten en afnemend veld in de systematiek vorm kan krijgen. Met behulp van deze verkenning zal een definitieve keuze worden gemaakt voor de inrichting van het nieuwe model medio 2004. Bij deze keuze zal ook het vervolgadvis van de SER worden betrokken, vanwege de relatie met het bevorderen van een leven lang leren en de caesuur tussen initieel en postinitieel onderwijs. Dit advies zal vóór de zomer van 2004 worden uitgebracht en is een vervolg op het advies "Het nieuwe leren (2002)". Dit advies gaat over de financiële verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheid, werkgevers, werkenden en werkzoekenden. Het bekostigingsmodel zal ook in 2004 worden beoordeeld op administratieve lasten voor instellingen en haalbaarheid van de uitvoering. In het 4e kwartaal van 2004 zal een herzien bekostigingsbesluit WHW aan de Tweede Kamer worden gestuurd. In het najaar van 2004 zal, conform de toezegging in 1998 aan uw Kamer, het bekostigingsmodel van de BVE-sector worden geëvalueerd.

De streefdatum voor invoering van de nieuwe bekostigingsmodel is 1 januari 2006.

Planning

Id	Taaknaam	2003				2004				2005				2006			
		m	j	s	n	j	m	j	s	n	j	m	j	s	n	j	m
1	Modernisering Bekostiging	[Gantt bar spanning from start of 2003 to end of 2005]															
2	Interne Studiecommissie	[Gantt bar spanning from start of 2003 to end of 2003]															
6	Bekostigingsoverleg	[Gantt bar spanning from late 2003 to early 2004]															
7	<i>Ontwikkeling basismodel</i>	[Gantt bar spanning from mid-2003 to mid-2004]															
8	<i>Presentatie model in Hoop 2004</i>	[Gantt bar spanning from late 2003 to early 2004]															
9	<i>Definitieve besluitvorming over model</i>	[Gantt bar spanning from early 2004 to mid-2004]															
10	<i>Inwerkingtreding bekostigingsbesluit</i>	[Gantt bar spanning from late 2005 to early 2006]															

(Aanpassingen ten opzichte van het actieplan rekenschap: Alle activiteiten m.b.t. de Externe Studiecommissie zijn vervallen.)

A.3 Periodieke herziening bekostigingsregels

Stand van zaken

Zie B1 van deel II.

A.4 Transparantie in ontwikkelingen in instellingsbekostiging

Doelstelling

Het uitvaardigen van een regel om instellingen transparantie te laten verschaffen over de ontwikkelingen die van invloed zijn op de hoogte van de instellingsbekostiging

Stand van zaken

Naar aanleiding van de bekostigingsoverleggen met het WO, HBO en BVE veld in augustus 2003 is in de daaruit voortgekomen notities "Helderheid in de bekostiging van het Hoger Onderwijs" en "Helderheid in de bekostiging van het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie" een aantal uitspraken gedaan die tot doel hebben de interpretatie van de bekostigingsregelgeving te verhelderen.

Op basis van de notities 'Helderheid in de bekostiging voor de HO- en BVE sector' die op 30 september 2003 als bijlage bij de nota naar aanleiding van het verslag van het wetsvoorstel "Korte Klap" (TK 2003-2004 28 817, nr. 9) aan de Tweede Kamer zijn gestuurd, zijn de richtlijnen voor de jaarverslaggeving van HO en BVE aangepast. Op basis van de wijzigingen dient de instelling zich onder meer te verantwoorden over uitbesteding van onderwijs, investeringen van publieke middelen in private activiteiten, uitwisselingsovereenkomsten met zowel Nederlandse als buitenlandse studenten en maatwerktrajecten. Voor de BVE-sector is dit gerealiseerd. In januari 2004 is aan alle instellingen een brief verzonden waarin zij op de hoogte zijn gebracht van de wijzigingen. In de BVE-sector is in de regeling verwezen naar een model jaarverslag, waardoor slechts het model hoeft te worden aangepast en niet de regeling zelf. Voor de HBO en WO sector is een wijziging van de richtlijn jaarverslaggeving wel noodzakelijk. Naar aanleiding van opmerkingen van de VSNU, waar de HBO-raad zich bij heeft aangesloten, met betrekking tot het tijdstip van invoering en de uitvoerbaarheid is de richtlijn voor de HO sector aangepast. Hierdoor was afronding in 2003 niet meer haalbaar. De richtlijn is op 31 maart 2004 gepubliceerd (Gele Katern 2004 nr. 6) en is van toepassing op de jaarverslaggeving over het jaar 2004.

B. Heldere interpretatie van wet- en regelgeving

B.1 instellen periodiek bekostigingsoverleg

Doelstelling

Per onderwijssector zal periodiek tussen het ministerie, de instellingen en de koepel-organisaties een bekostigingsoverleg worden gehouden. In dat overleg zullen alle signalen met betrekking tot onduidelijkheden in de regelgeving en de toepassing ervan aan bod komen. De uitkomst van dit proces moet zijn een eenduidige uitleg van de bekostigingsregels.

Stand van zaken

In augustus en september 2003 zijn in de sectoren HBO, WO en BVE de eerste bekostigingsoverleggen gevoerd. De staatssecretaris heeft de oranje/rode casus uit het zelfreinigend onderzoek themagewijs van normatieve uitspraken voorzien met het doel dat in de toekomst de bekostigingsregels eenduidig worden uitgelegd en toegepast. In een technisch overleg met vertegenwoordigers van instellingen, de BVE raad, de HBO raad en de VSNU is daarover gesproken en zijn deze uitspraken getoetst op uitvoerbaarheid en op ongewenste neveneffecten. In een aantal gevallen heeft dit geleid tot bijstelling van de uitspraken. Vervolgens is in een bestuurlijk overleg met HBO-raad, VSNU en BVE-raad afgesproken dat deze uitspraken leidend zijn voor de uitleg van de huidige bekostigingsregels in de toekomst. De uitspraken zijn opgenomen in de notitie Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs en in de notitie Helderheid in de bekostiging van het beroepsonderwijs en de volwasseneneductie. Deze notities zijn respectievelijk eind augustus en medio september verzonden aan alle instellingen. Eind september 2003 zijn de notities Helderheid als bijlage bij de Nota naar aanleiding van het Verslag bij het wetsvoorstel Korte Klap aan de Tweede Kamer verstuurd [TK 2003-2004, 28817 nr. 5].

Planning

Id	Taaknaam	2003							2004
		nov	jan	mrt	mei	jul	sep	nov	jan
1	Periodiek bekostigingsoverleg	Afgerond							
2	Overzicht oneigenlijk gebruik	28-3							
3	Technisch overleg	30-4							
4	Bestuurlijk overleg op ambtelijk niveau	7-8							
5	Bestuurlijk overleg met Branche-organisaties	10-6							
6	Definitieve standpuntbepaling door SO	27-6							
7	Publicatie normatieve opvattingen	1-7							
		18-9							
		19-8							
		29-8							

In juni 2004 zal de tweede ronde bekostigingsoverleggen in de sectoren BVE, HBO en WO plaatsvinden. Daarbij zullen de uitkomsten van het eindrapport van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap worden betrokken.

B.2 Ontwikkelen van een normatief beoordelingskader

Doelstelling

Opstellen van beoordelingskader met de bedoeling de interpretatie van wet- en regelgeving, daar waar uit signalen blijkt dat dit nodig is, te verhelderen.

Stand van zaken

Tijdens het bekostigingsoverleg met instellingen en branche-organisaties uit de sectoren HO en BVE zijn door de Staatssecretaris uitspraken gedaan betreffende de voorwaarden waaronder bepaalde bekostigingsregels van toepassing zijn. Deze zijn neergelegd in de notities Helderheid in de bekostiging van het HO en BVE en in september 2003 naar de instellingen gestuurd. Deze notities zijn tevens in september bij de Nota naar aanleiding van het Verslag bij het Wetsvoorstel Korte Klap naar de Tweede Kamer verstuurd [TK 2003-2004, 28817 nr. 5]. Het beoordelingskader verschaft helderheid vanaf 1 september 2003.

Planning

Nieuwe signalen van onhelderheid in de regelgeving zullen worden meegenomen in de eerstvolgende periodieke bekostigingsoverleggen die voor de zomer van 2004 zullen worden gehouden. Indien noodzakelijk zal dit leiden tot nieuwe richtinggevende uitspraken.

B.3 Nadere wetsinterpreterende beleidsregels

Doelstelling

Helderheid verschaffen over de beleidsruimte van de regelgeving.

Stand van zaken

Met de notities Helderheid in de bekostiging van het Hoger Onderwijs en Helderheid in de bekostiging van het Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie heeft de Staatssecretaris helderheid verschaft over de interpretatie van de bekostigingsregels.

Planning

De volgende ronde bekostigingsoverleggen zal, indien noodzakelijk, opnieuw richtinggevende uitspraken over de interpretatie van de bekostigingsregels opleveren.

B.4 Reageren op signalen van mogelijk ontoelaatbaar handelen

Doelstelling

Zorgvuldige afhandeling van signalen. De signalen dienen door de juiste instantie beoordeeld te worden, eventueel gevolgd door verheldering van de regels of opleggen van een sanctie.

Stand van zaken

Na het opzetten van een sluitende registratie en afhandelingprocedure van klokkenluiderssignalen is een systeem opgezet om managementinformatie te genereren uit klokkenluiderssignalen. Er is een prototype ontwikkeld van een klokkenluiderregistratiesysteem waarmee deze informatie kan worden gegenereerd. Het prototype is eerst gevuld met de historische gegevens en is daarna voor nieuwe signalen in gebruik genomen. In mei 2004 zal het gebruik worden geëvalueerd en zal het prototype worden omgezet in een meer permanente toepassing. Op deze manier kan informatie uit dergelijke signalen worden benut voor beleidsbijsturing en beleidsontwikkeling.

Planning

Afhandeling van signalen blijft een permanent aandachtspunt. In mei 2004 zal het prototype van het klokkenluiderregistratiesysteem worden geëvalueerd en zal het worden omgezet in een meer permanente toepassing.

B.5 Afspraken maken met BVE, HBO en WO over 'good governance'

Doelstelling

Met de besturen van de onderwijsinstellingen in de sectoren BVE, HBO en WO zullen voor 1 januari 2004 afspraken gemaakt worden over 'good governance'. Deze afspraken hebben betrekking op:

- Het uitgangspunt van maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef en integer declaratiegedrag van instellingsbesturen;
- Het uitgangspunt van heldere prestatiedefinities en duidelijke normatieve beleidsuitspraken door het ministerie van OCW;

- Een gezamenlijke inspanning om oneigenlijk gebruik van de regelgeving te identificeren en te bestrijden.

Stand van zaken

Aan dit punt is invulling gegeven middels uitspraken in de inleiding en begeleidende brieven aan de instellingen bij de notities Helderheid. Daarin zijn de volgende passages opgenomen:

“De maatregelen doen niet af aan de bestaande verantwoordingslijnen. De verantwoordelijkheden van raden van toezicht, van colleges van bestuur, van bestuursraden, van examencommissies en andere organen van de instelling blijven volledig in stand. Ook het accreditatiestelsel, het toezicht door de Inspectie en de accountantsverklaring bij de jaarstukken van de instellingen moeten blijven zorgen voor een bestuurscultuur bij de instellingen die recht doet aan de bestuurlijke integriteit, die van maatschappelijk verantwoordelijke instellingen verwacht mag worden. Ik ga er hierbij vanuit de interpretatie van de bekostigingsregels, zoals hierbij weergegeven, ook nadrukkelijk betrokken worden bij het interne toezicht van de instellingen en bij de publieke verantwoording.

De instelling blijft verantwoordelijk voor een doelmatige en rechtmatige besteding van de rijksbijdrage en dat moet blijken uit de jaarstukken.”

“In algemene zin geldt dat gedrag van financieel-strategische aard dat uitsluitend gericht is op het maximaliseren van de rijksbijdrage - ook nog ten koste van andere instellingen - onaanvaardbaar is en blijft. Het is aan de besturen van de instellingen - en met hen aan de raden van toezicht - daarop toe te zien.”

Deze uitspraken zullen bij elk bekostigingsoverleg periodiek worden herbevestigd. Voorstellen voor afspraken over ‘good governance’ tussen OCW en de instellingen in het HO zijn opgenomen in het concept HOOP 2004 dat op 23 januari 2004 aan de Tweede Kamer is verstuurd [TK 2003-2004, 29410 nr. 1]

Planning

Voorstellen voor afspraken over ‘good governance’ tussen OCW en de instellingen in het BVE zullen worden meegenomen in Koers BVE die rond de zomer van 2004 aan de Tweede Kamer zal worden gezonden. De inzet is er op gericht het externe toezicht qua rol en qua functie duidelijk te onderscheiden van het interne toezicht. Het externe toezicht heeft zowel betrekking op de juistheid van de gegevens op grand waarvan de rijksbijdrage wordt verleend, als op de rechtmatige en doelmatige besteding van de rijksbijdrage.

C. Toezicht

C.1 Versterken van de toezichthoudende rol van het ministerie: Revitalisering ATC-stelsel

Doelstelling

Binnen het ministerie van OCW is een zgn. ATC-model afgesproken dat een structuur biedt voor het houden van toezicht op de taakuitvoering door de door OCW bekostigde instellingen. Het project ATC levert een aantal bruikbare instrumenten op waarmee directeuren hun verantwoordelijkheid voor en toezicht op het veld- en instellingen beter kunnen inrichten:

1. Invoering regiehoudersoverleg voor alle onderwijssectoren (vanaf 1 april 2003).
2. Model risico analyse (maart 2003).
3. Uitvoeren risico analyse (eind 2003).
4. Rapportage over de sectoren (eind 2003).
5. Voorbeeld monitoring rapportage (maart 2003).

Stand van zaken

Bij alle beleidsdirecties onderwijs is een regieoverleg toezichthouders (ROT) ingevoerd. Daarnaast zijn er periodiek bijeenkomsten van het ATC-platform waar alle beleidsdirecties, de toezichthouders (Cfi, AD en Onderwijsinspectie) FEZ, WJZ en de projectdirectie Rekenschap vertegenwoordigd zijn. Het doel ervan is ervaringen met de invoering en werking van het ATC-stelsel uit te wisselen. In het platform worden ook directieoverstijgende onderwerpen aan de orde gesteld. Het model voor risico analyse is gereed. Tevens zijn er workshops ontwikkeld om medewerkers vertrouwd te maken met het uitvoeren van risicoanalyses. De Hoofdlijnschets van het ATC-stelsel is door de BR goedgekeurd en het Audit Committee heeft haar advies hierover uitgebracht.

In november 2003 is op verzoek van de departementsleiding een operational Audit uitgevoerd door de departementale Auditdienst naar de opzet en werking van het ATC-model binnen OCW. Dit heeft het volgende beeld opgeleverd. De huidige stand van zaken verschilt per onderwijssector. In de BVE-sector en HO is een eerste opzet gemaakt van de risicoprofielen per instelling. In de VO-sector wordt hier nog aan gewerkt. In het PO en VO is wel reeds gestart met een risico analyse op sector niveau. In het Primair Onderwijs zullen vanwege het grote aantal instellingen geen risicoprofielen per instelling worden opgesteld, maar worden risicoprofielen opgesteld aan de hand van een aantal karakteristieken, zoals schoolbesturen die maar één school hebben. Het eindoordeel van de AD was dat de geïntroduceerde instrumenten weliswaar in de directies aanwezig zijn, maar dat de werking ervan in de praktijk ervan nog verder moet worden verbeterd. Deze uitkomst is voor de SG aanleiding geweest om toezicht- en handhavingactiviteiten sterker te willen borgen door deze in een afzonderlijk organisatieonderdeel boven het directieniveau te beleggen. Op deze manier wordt- via het inbouwen van checks and balances

in de organisatie- gewaarborgd dat toezicht en handhaving voldoende aandacht krijgen in de totale beleidscyclus. De precieze opzet en het takenpakket van deze directie(s) Toezicht- en Handhavingsbeleid worden op dit moment nader uitgewerkt.

De conclusies uit het eindrapport van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap worden verwerkt in de risicoprofielen van instellingen in de BVE-sector en de HO-sector.

Planning

Id	Taaknaam	2003									2004		
		jan	mrt	mei	jul	sep	nov	jan	mrt	mei			
1	Revitalisering ATC	[Gedurende 2003]									Afgerond		
2	Invoering regiehoudersoverleg onderwijssectoren			1-4									
3	Model risico analyse		31-3		1-7								
4	Uitvoering risico analyse											31-12	
5	Rapportage over de sectoren											31-12	
6	Voorbeeld monitoring rapportage		31-3							1-10			

(Aanpassingen t.o.v. actieplan Rekenschap: model risico analyse en voorbeeld monitoring rapportage vertraagd. Door een wijziging in het plan van aanpak, twee fases zijn samengevoegd tot één fase, is de uitvoering van deze werkzaamheden naar achteren geschoven).

C.2 Transitie van accountantsdienst naar auditdienst

Doelstelling

Om de toezichthoudende rol van het ministerie van OCW te versterken wordt de huidige departementale accountantsdienst (AD) omgevormd tot auditdienst, welke belast wordt met het auditen van de gehele toezichtsketen. Het huidige toezicht door de AD gebeurt grotendeels op basis van reviews op de uitkomsten van de rechtmatigheidscontrole door de instellingsaccountants. In de controlerende en ondersteunende rollen van de nieuwe auditdienst van OCW staan drie strategische functies (doelen) centraal:

- de *certificerende functie* ofwel de accountantscontrole ten behoeve van het jaarverslag van het departement;
- de *onderzoeksfunctie*, ofwel het verrichten van onderzoek naar (de kwaliteit van de) beleids- en bedrijfsvoering binnen het departement, en
- de *rekenschapsfunctie* bij instellingen, dus buiten het departement, waarbij zowel de certificerende functie als de onderzoeksfunctie aan de orde zijn.

Stand van zaken

De transitie van de accountantsdienst naar een Auditdienst is per 1 januari 2004 voltooid.

- De taken van de Auditdienst zijn uitgebreid met de onderzoeksfunctie en het verbrede reviewbeleid. Niet alleen worden de werkzaamheden van de instellingsaccountants beoordeeld, mede ten behoeve van de certificerende functie, maar tevens wordt de kwaliteit van de controles van de instellingsaccountant getoetst door middel van onderzoeken en controles bij een aantal onderwijsinstellingen ter plaatse.
- In het auditplan 2004 dat op 18 maart 2004 door het Audit Committee is vastgesteld geeft de AD haar palet van werkzaamheden weer.
- De auditdienst heeft tijdens de transitie een belangrijke vernieuwingsslag gemaakt met themagerichte audits binnen het ministerie, zoals de totstandkoming van de niet financiële prestatiegegevens in het jaarverslag 2003.

Planning

Afgerond. Dit punt zal niet meer terugkeren in de volgende rapportage.

C.3 Verhelderen van de taken en verantwoordelijkheden van de Raden van Toezicht van de instellingen

Doelstelling

Verduidelijking en versterking van de positie van Raden van Toezicht van (onderwijs-) instellingen die aansluiten bij de opvattingen van de Regering inzake het externe toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak.

Stand van zaken

Er is een ronde tafel bijeenkomst over 'good governance' gehouden voor BVE, HBO en WO op basis waarvan een notitie met uitgangspunten is geschreven die gebruikt is als basis voor de uitspraken in het Hoop 2004 en Koers BVE. In het ontwerp HOOP 2004 staat hierover aangekondigd dat de overheid – onder meer – haar toezichtskader zal verhelderen in lijn met eerdere aanbevelingen ter zake (o.m. gedaan in het rapport "De raad van toezicht in het hbo" van de Commissie Transparant Toezicht [Glasz]). Een en ander zal gestalte krijgen door middel van de uitwerking van de maatregelen die hiervoor zijn opgenomen in het actieplan HOOP 2004 dat als bijlage bij het ontwerp HOOP 2004 op 23 januari 2004 aan de Tweede Kamer is verzonden. Hierin zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- de samenleving en de overheid moeten meer inzicht krijgen in de prestaties die worden geleverd met publiek geld
- het toezicht op en de verantwoording over de besteding van publieke middelen moet worden aangescherpt
- in de wetgeving wordt verankerd dat elke instelling een Raad van Toezicht heeft.
- het verticale toezicht (het toezicht van het ministerie) wordt qua rol en qua functie duidelijk onderscheiden van het interne toezicht (toezicht door een orgaan van de instelling).
- het toezicht voor het WO, HBO en BVE zal op dezelfde leest worden geschoeid.

Het wetsvoorstel Positionering Raden van Toezicht voor BVE sector is na zorgvuldige afweging zo opgezet, dat de nadruk in het wetsvoorstel meer is komen te liggen op het interne toezicht binnen de onderwijsinstellingen. Het aangepaste wetsvoorstel zal rond de zomer van 2004 aan de Tweede Kamer worden gestuurd.

Planning

Id	Taaknaam	2003					2004				
		nov	jan	mrt	mei	jul	sep	nov	jan	mrt	mei
1	Positionering Raden van Toezicht										
2	Vergelijkende analyse + actuele stand van zaken										
3	Gedragcode Raden van Toezicht WO										
4	Vaststelling gedragcode										
5	Wetsvoorstel Positionering Raden van Toezicht BVE										
6	Behandeling onderraad CWTI										
7	Behandeling Ministerraad										
8	Raad van State										
9	Beleidsvoornemens in HOOP en Koers BVE										

C.4 Aanpassing van het controleprotocol

Doelstelling

Verduidelijking van de aandachtspunten voor instellingsaccountants in het kader van Rekenschap.

Stand van zaken

Juni 2003 is een speciale thema bijeenkomst gehouden met vertegenwoordigers van de vier belangrijkste accountantskantoren om de geconstateerde verwachtingskloof tussen controle-aanwijzingen en controle-praktijk te verkleinen. Het departement en de accountants hebben afgesproken deze kloof te versmallen door de knelpunten pragmatisch aan te pakken. Zo worden nu stappen gezet om:

1. voortaan het protocol voorafgaand aan het controlejaar te publiceren,
2. het controleprotocol in alle sectoren te verheffen tot regeling.
3. het controleprotocol meer dan voorheen op te stellen in overleg met de accountants.

Het controleprotocol OCW 2003 voor de sectoren VO, BVE en HBO is op 11 februari 2004 gepubliceerd (Gele katern 2004, nr. 3). Het controleprotocol WO voor de jaren 2003 én 2004 wordt binnenkort gepubliceerd (Gele Katern 2004, nr. 4) en is al beschikbaar gesteld via de webpagina van Cfi (www.cfi.nl).

Planning

In de eerste helft van 2004 start een werkgroep om het controleprotocol gezamenlijk met de instellingsaccountants te gaan opstellen. Later in het jaar volgt een onderwijsbrede meer specifiek op de beroepsgroep van accountants gerichte thematische conferentie.

C.5 Risicoprofielen van instellingen

Doelstelling

Om tot een meer gedifferentieerde aanpak voor toezicht per instelling te komen, wordt gewerkt aan het opstellen van risicoprofielen per instelling. Het opstellen van een risicoprofiel per instelling is een geschikte methode om de signalen van de verschillende toezichthouders bij elkaar te brengen. De Auditdienst zal deze profielen gebruiken om de afzonderlijke instellingen te monitoren dan wel om gericht onderzoek en/of actie te ondernemen.

Stand van zaken

In de BVE-sector en HO is een eerste opzet gemaakt van de risicoprofielen per instelling. In de VO-sector wordt hier nog aan gewerkt. Het PO en VO is reeds gestart met een risico analyse op sector niveau. In het Primair Onderwijs zullen vanwege het grote aantal instellingen geen risicoprofielen per instelling worden opgesteld, maar worden risicoprofielen opgesteld aan de hand van een aantal karakteristieken, zoals schoolbesturen die maar één school hebben.

Planning

Nu het rapport van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap is uitgebracht kan worden vastgesteld welke bekostigingsaspecten in het periodiek onderzoek aan de orde moeten komen. Deze aspecten zullen worden vastgesteld in het regie overleg toezichthouders. Hierbij zal met name aandacht besteed worden aan die aspecten die op dat moment als mogelijk kwetsbaar worden beschouwd vanuit het oogpunt van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet- en regelgeving. Het onderzoek in de periode 2003/2004 zal betrekking hebben op de toepassing van wet -en regelgeving op de inschrijving van studenten/deelnemers vanaf 1 oktober 2002. Het onderzoek van de Commissie loopt tot en met het bekostigingsjaar 2002.

D. Handhaving en sanctiebeleid

D.1 Sanctie van onrechtmatig verkregen bekostiging

Doelstelling

Bij alle instellingen waar casuïstiek is aangetroffen van de categorie rood V zal een besluit omtrent terugvordering worden genomen op basis van het advies van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap.

Stand van zaken

De Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap heeft als taak haar bevindingen zo te rapporteren dat op basis daarvan voor beroep vatbare beslissingen kunnen worden genomen over terugbetaling door instellingen van onterecht ontvangen overheidsbekostiging. Daar waar het vervolgonderzoek vermoedens van fraude oplevert zal aangifte worden gedaan bij het OM. Op basis van de uitkomsten van het eindrapport van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap wordt bezien in welke gevallen sancties mogelijk zijn.

Aangepaste planning

Id	Taaknaam	2004														
		a	m	j	j	a	s	o	n	d	j	f	m	a	m	j
1	Terugvordering	[Gantt bar spanning from start of year to end]														
2	Horen van instellingen (Cie Schutte)	[Red bar from start to 1-8]														
3	Nader onderzoek bij instellingen (Cie Schutte)	[Red bar from 1-8 to 31-12]														
4	Wederhoor van instellingen (Cie Schutte)	[Red bar from 22-3 to 31-12]														
5	Voorstel voor sancties	[Red bar from 1-1 to 30-4]														

D.2 Ontwikkelen van uitvoerings- en handhavingsbeleid

Doelstelling

De hoofddoelstelling van uitvoerings- en handhavingsbeleid is het bevorderen van de naleving van (bekostigings)regelgeving. Naleving bevorderen kan via een aantal invalshoeken:

- Regelgeving moet van zodanige kwaliteit zijn dat die uitvoerbaar en handhaafbaar is;
- regelgeving moet voortdurend begeleid worden zodat duidelijk is en blijft wat de bedoeling van die regelgeving is;
- signalen die duiden op onduidelijkheid of overtreding van regels moeten worden herkend en adequaat behandeld;
- in geval regels worden overtreden moet niet worden gedoogd maar moet de naleving worden hersteld.

Dit zijn de vier thema's die in het project uitvoerings- en handhavingsbeleid worden uitgewerkt.

1. de introductie van een handhaafbaarheidstoets
2. authentieke interpretatie van de regelgeving
3. Signaalverwerking
4. sanctiebeleid

Stand van zaken

1. Introductie van een handhaafbaarheidstoets

De notitie handhaafbaarheidstoetsing is opgesteld waarin handhaafbaarheid wordt gepositioneerd als een kwaliteitskenmerk van regelgeving. Ter ondersteuning van de opstellers van regelgeving zijn een aantal instrumenten beschikbaar. Deze kunnen tevens gebruikt worden voor de toetsing van de concept-regelgeving op de mate waarin deze uitvoerbaar en handhaafbaar is.

Het gaat om de volgende instrumenten:

- De herziene richtlijn M&O van 28 mei 2003: deze richt de focus op de risico's van misbruik en oneigenlijk gebruik doordat de bekostigingsregelgeving gebaseerd is op gegevens die de instellingen zelf aan OCW leveren;
- De 'Tafel van 11': dit is een ondersteunende checklist van het ministerie van Justitie bij het maken van regelgeving waarin gedragsnormen zijn opgenomen. De vragen hebben betrekking op de verwachte mate van naleving door instellingen van de (toekomstige) regelgeving en hebben als doel nalevingsrisico's op te sporen en te verhelpen. De 'Tafel van 11' zal beschikbaar gesteld worden op het Intranet van het ministerie en wordt toegelicht in de cursus 'In- en externe sturing', waaraan beleidsmedewerkers deelnemen. Dit instrument is een bedoeld voor intern gebruik.
- De werkbaarheidsanalyse: deze steunt op hetzelfde gedachtegoed als de "Tafel van 11", maar heeft nadrukkelijk een functie in de relatie naar het onderwijsveld. In januari 2004 heeft een

eerste werkbaarheidsanalyse plaatsgevonden voor het Onderwijsachterstandenbeleid, waarover uw Kamer op 31 oktober 2003 een hoofdlijnenbrief heeft ontvangen (TK 2003-2004, 27020 nr. 35). De belangrijkste opbrengst van dit gesprek was de constatering dat er nog (veel) meer uitgelegd moet en kan worden over het beleid: wat zijn de achtergronden van de beleidswijzigingen? waarom zijn juist deze keuzes gemaakt? Hoe wordt het hoofd geboden aan een aantal complicaties? Enzovoort. Om de werkbaarheidsanalyse uit te voeren is een gespreksmodel ontworpen om de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van een dergelijk gesprek te ondersteunen.

Implementatie van deze instrumenten bij beleidsdirecties is ingebed in de workshops in- en externe sturing die in maart 2004 van start zijn gegaan.

2. Authentieke interpretatie van de regelgeving

In het kader van het project 'authentieke interpretatie van regelgeving' is in kaart gebracht op welke wijze regelgeving beter gecommuniceerd kan worden. Brochures zoals 'Met de rugzak naar school', 'Schoolbudget, meer vrijheid voor eigen personeelsbeleid' en 'Leerlingenadministratie en gewichtenregeling voor basisscholen' zijn voorbeelden van brochures die de afgelopen periode zijn verschenen met het doel om de juiste interpretatie en toepassing van regelgeving te verhelderen. Als brochures of notities onvoldoende rechtskracht hebben, wil OCW het instrument van de wetinterpreterende beleidsregel inzetten.

Het project Servicegericht Uitvoeren in het voortgezet onderwijs is gestart. Met behulp van de publicatie "Onderwijs in cijfers" kunnen scholen voor voortgezet onderwijs met andere referentiegroepen de positie van hun school benchmarken. In oktober 2004 zal een internetsite in werking zijn. Hierdoor kunnen vo-scholen informatie krijgen over Regelingen en de betekenis die deze regeling specifiek voor hun school heeft inclusief de financiële consequenties. Via diezelfde internetsite kunnen scholen met behulp van OCW-gegevens simulatiemodellen ontwikkelen met het oog op (toekomstige) beleidsvoering van de vo-instelling. De sites voor de andere sectoren zullen volgen in de jaren 2005 en 2006.

Door middel van de notities Helderheid voor HO en BVE en het periodiek houden van bekostigingsoverleg wordt in de sectoren HBO, WO en BVE invulling geven aan authentieke interpretatie van regelgeving.

3. Signaalverwerking

- De klokkenluidersprocedure is uitvoeriger beschreven. Deze procedure maakt duidelijk hoe een signaal van een onregelmatigheid moet worden behandeld.
- De directie BOA maakt tweewekelijks een totaaloverzicht van alle klokkenluiderssignalen dat in de Bestuursraad en het Bewindsliedenoverleg worden besproken.
- Om ook managementinformatie over de signalen te kunnen produceren is een prototype ontwikkeld van een klokkenluidersregistratiesysteem waarmee deze informatie kan worden gegenereerd. Het systeem is inmiddels gevuld met historische gegevens.

Planning:

In mei 2004 zal het gebruik van het prototype van het klokkenluiderregistratiesysteem worden geëvalueerd en zal het prototype worden omgezet in een meer permanente toepassing (zie ook B4).

4. Sanctiebeleid

- Ter uitwerking van de notitie sanctiebeleid die in de BR van 17 september 2003 is vastgesteld, is op 21 januari 2004 in het Gele Katern een beleidsregel sanctiebeleid gepubliceerd waarin wordt aangegeven hoe het Ministerie van OCW voortaan zal optreden bij 'nalevingstekorten'.
- In het kader van de interactieve beleidsvorming heeft op 27 november j.l. een 'veldgesprek' plaats gevonden over de beleidsregel sanctiebeleid met deskundigen uit alle onderwijssectoren om de conceptbeleidsregel te toetsen op uitvoerbaarheid en eventuele onbedoelde neveneffecten.
- Ter ondersteuning van de beleidsregel sanctiebeleid is begin februari 2004 de werkinstructie Sanctiebeleid verschenen voor beleidsmedewerkers van OCW waarin beschreven staat hoe het proces van sanctieoplegging precies in z'n werk gaat.

Planning:

Gereed.

D.3 Uitvoeren van risico-analyses en handhaafbaarheidstoetsen

Stand van zaken

Nieuwe wet- en regelgeving moet onderworpen worden aan een handhaafbaarheidstoets. Een risico-analyse moet inzichtelijk maken wat het risico is dat regelgeving niet wordt nageleefd en wat de ernst is van consequenties van het niet naleven daarvan. Ten behoeve van deze handhaafbaarheidstoetsing zijn een aantal instrumenten beschikbaar voor OCW-ambtenaren: de Tafel van 11, de Richtlijn M&O, de werkbaarheidsanalyse en een vragenlijst over de inrichting van de handhavingsstructuur. Deze behoren tot het reguliere instrumentarium in de bedrijfsvoering van OCW. Hiermee is deze actie afgerond. In de volgende rapportage zal hierop niet worden terug gekomen.

DEEL III Versterken van de beleidscyclus

A. Planning & controlcyclus

Doelstelling

Om de planning & controlcyclus van beleids- en bedrijfsvoeringsprocessen op en tussen de niveaus te laten werken, worden de volgende acties in gang gezet:

- Stapsgewijze invoering van de geïntegreerde, volledige planning en controlcyclus vanaf begin 2003.
- Voortzetting van de in 2002 voor het eerst geïmplementeerde systematiek van managementafspraken en voortgangsgesprekken tussen M/SG, SG/DG en DG/D. Met ingang van 2003 zijn vorderingen ten aanzien van het functioneren van toezicht en handhaving een terugkerend item in de managementafspraken en de voortgangsgesprekken.
- Jaarlijkse audit op de door de directies gerealiseerde verbeteringen (vanaf najaar 2003).

Stand van zaken

Het format managementafspraken voor 2004 is vastgesteld. De management-afspraken tussen SG en DG's en de managementafspraken van de DG's met de directeuren zijn klaar. Ter voorbereiding van de voortgangsgesprekken zijn door alle directies managementrapportages gemaakt. De eerste periodiek gesprekken over de realisatie van de gemaakte afspraken hebben plaatsgevonden. De Jaarlijkse audit op door directies gerealiseerde verbeteringen is dit najaar gehouden.

Planning

Afgerond. Dit punt zal niet meer terugkeren in de volgende rapportage.

B. Herziening van processen om verbetering van de kwaliteit van beleid te bereiken

Doelstelling

- Voltooien werkprocesanalyses bij alle directies (gereed herfst 2003);
- Herinrichten processen directies, uitvoerders en toezichthouders conform het referentieproces door middel van training en begeleiding van medewerkers door de projectorganisatie Kwaliteitsslag OCW (gereed eind 2003);
- Toezicht op processen door audit AD (start voorjaar 2003).

Stand van zaken

De werkprocesanalyse is bij de beleidsdirecties onderwijs voltooid. Er is een (referentie-)model ontwikkeld voor het verbeteren van de beleidscyclus. De gevolgen van de invoering van verbeteringsvoorstellen voor de beleidsdirecties zijn in kaart gebracht en de reorganisatie van de beleidsdirecties onderwijs is van start gegaan. Bekendmaking van de medewerkers met de nieuwe werkwijze middels de inmiddels ontwikkelde cursussen en trainingen zal in maart 2004 beginnen. De cursus is in december 2003 voor de eerste keer gehouden.

Planning

Afgerond. Dit punt zal niet meer terugkeren in de volgende rapportage.

C. transitie van accountantsdienst naar auditdienst

Stand van zaken

Afgerond (Zie Deel II onder C2). Dit punt zal niet meer terugkeren in de volgende rapportage.

D. Versterking van het auditcomité

Stand van zaken

Het audit comité is versterkt met twee externe leden: J.N. van Lunteren en P.P.J.J. van Besouw. De actie is daarmee afgerond. Dit punt zal niet meer terugkeren in de volgende rapportage.